

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 31.5.2017
COM(2017) 291 final

ANNEX 2

BILAGA

till

DISKUSSIONSUNDERLAG

OM EN FÖRDJUPAD EKONOMISK OCH MONETÄR UNION

Bilaga 2. Verktyslådan för Ekonomiska och monetära unionen

Med hjälp av lärdomar från krisen har verktyslådan för Ekonomiska och monetära unionen gått igenom och fyllts ut betydligt sedan 2010. Framsteg har gjorts på följande fyra områden:

Dagens verktyslåda för Ekonomiska och monetära unionen

Källa: EU-kommissionen

Betydande åtgärder vidtogs mitt under krisen 2011–2013 eller strax efteråt för att garantera euroområdets integritet och befästa dess struktur:

- Nya bestämmelser har införts för att bättre samordna den ekonomiska politiken och finanspolitiken, samt för att se till att de diskuteras mer fördjupat på nationell och europeisk nivå. I detta syfte har man infört en årlig cykel för beslutsfattande – den europeiska planeringsterminen – för att bättre samordna EU:s och medlemsstaternas prioriteringar genom närmare övervakning och politiska riktlinjer. EU:s finanspolitiska bestämmelser fastställs i den så kallade stabilitets- och tillväxtpakten och har kompletterats genom lagstiftning ("sexpaket" och "tvåpaket") samt det mellanstatliga fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen, där "finanspakten" ingår. Dessa åtgärder har gjort det lättare att sörja för en närmare övervakning av de nationella budgetarna, inrätta sundare finanspolitiska ramar och ägna skuldnivåerna större uppmärksamhet. Genom dessa bestämmelser infördes också ett nytt förfarande, nämligen förfarandet vid makroekonomiska obalanser. Tack vare det är det möjligt att upptäcka och korrigera ogynnsamma ekonomiska tendenser innan de slår igenom.
- Ett antal initiativ har tagits för att skapa en säkrare finanssektor för den inre marknaden. Dessa initiativ utgör ett så kallat "enhetligt regelverk" för alla ekonomiska aktörer i EU-länderna. Det enhetliga regelverket syftar till att skapa enhetliga harmoniserade och förnuftiga bestämmelser som institut i hela EU måste följa. Det "enhetliga regelverket" är

också grundvalen för den så kallade bankunionen. Bankunionen gäller för euroländerna, men länder utanför euroområdet kan också delta. Som en del av bankunionen placerades ansvaret för tillsyn och resolution av större banker med gränsöverskridande verksamhet i EU på EU-nivå. För detta ändamål skapades den gemensamma tillsynsmekanismen och den gemensamma resolutionsmekanismen. Grundreglerna för försäkring av insättningar har harmoniserats mellan medlemsstaterna så att varje enskild insättning nu är helt skyddad upp till 100 000 euro.

- Räddningsfonder inrättades för att förse medlemsstater som inte längre kunde låna på finansmarknaderna med ekonomiskt stöd. Detta gjordes ursprungligen endast på tillfällig basis genom den europeiska finansiella stabiliseringsmekanismen och den europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten. Den nuvarande fonden för nödåtgärder – Europeiska stabilitetsmekanismen – är nu permanent och har en total utlåningskapacitet på 500 miljarder euro.

Sedan den nuvarande kommissionen tillträdde i november 2014, och framför allt efter det att de fem ordförandenas rapport offentliggjordes i juni 2015 har ett antal viktiga åtgärder vidtagits:

- Den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken har moderniserats. Medlemsstaterna och berörda parter (nationella parlament, arbetsmarknadens parter, det civila samhället) har fått fler möjligheter att diskutera på alla nivåer. Större uppmärksamhet har fästs på utmaningarna för euroområdet som helhet, bland annat genom riktade rekommendationer och en närmare övervakning av spridningseffekter. Flexibiliteten i stabilitets- och tillväxtpaktens bestämmelser användes för att stödja reformer och investeringar samt för att bättre återspegla den ekonomiska cykeln.
- Sociala överväganden har jämförts med ekonomiska hänsyn, med särskilda rekommendationer och nya sociala indikatorer som en del av den europeiska planeringsterminen. Kommissionen har också lagt fram konkreta förslag om att skapa en europeisk pelare för sociala rättigheter som en kompass för en förnyad konvergensprocess. Innan det nya programmet för stabilitetsstöd till Grekland antogs genomfördes en riktad social konsekvensbedömning.
- För att bidra med information och stöd till reformprocesserna på nationell nivå har rådet antagit kommissionens förslag till rekommendation om att medlemsstaterna i euroområdet bör inrätta rådgivande nationella produktivitetsnämnder. Kommissionen har också inrättat en stödtjänst för strukturreformer för att samla sakkunskap från hela Europa och bistå intresserade medlemsstater med tekniskt stöd.
- Som en del i fullbordandet av bankunionen har kommissionen lagt fram ett förslag till ett europeiskt insättningsgarantisystem, som gradvis ska införas fram till 2025. Därigenom skulle alla insättare i hela euroområdet få åtnjuta samma skydd, även om större lokala störningar inträffar. Kommissionen har också lagt fram ett omfattande lagstiftningspaket för att ytterligare minska riskerna och stärka motståndskraften hos finansinstitut inom EU och banksektorn i synnerhet.

- Som en del av arbetet med den finanspolitiska unionen har kommissionen och rådet arbetat med att förenkla de befintliga bestämmelserna. De har till exempel sett över utvecklingen av riktmärket för offentliga utgifter, som regeringarna har lättare att kontrollera och som därför bättre återspeglar deras avsikter. Kommissionen har också efterlyst ett större fokus på prioriteringarna för euroområdet i början av varje europeisk planeringstermin och en positivare finanspolitisk inriktning för området som helhet. Den nyligen inrättade Europeiska finanspolitiska nämnden kommer att stödja utvärderingen av genomförandet av EU:s finanspolitiska bestämmelser.
- Som en del i stärkandet av den inre marknaden, och som en del i den mer övergripande investeringsplanen för Europa, har flera initiativ bidragit till att bredda och förbättra tillgången till finansiering för europeiska företag. De skulle gynnas om tillgången till kapitalmarknaderna underlättades – tack vare den så kallade kapitalmarknadsunionen – medan de för närvarande huvudsakligen förlitar sig på bankfinansiering.
- Som ett led i insatserna för att stärka de befintliga institutionerna lade kommissionen fram ett förslag om att förbättra euroområdets externa representation i internationella finansiella organisationer såsom IMF, med ett gradvis genomförande senast 2025. Arbetet med att ta ytterligare steg i riktning mot en enad representation har ännu inte inletts. Kommissionen stöder också Eurogruppens insatser för att garantera större öppenhet i fråga om dokumentation och förfaranden.